

UOT 338.1

DOI:10.30546/JIECM.2023.3.22.

YERLİ ÖZÜNÜİDARƏ ORQANLARININ SƏMƏRƏLİLİYİ VƏ İQTİSADI ARTIM: AZƏRBAYCAN NÜMUNƏSİ

Amin Azər oğlu Tağıyev

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti
Bakı şəh., İstiqlaliyyət küç., 6

amin-taghiyev@unec.edu.az

Xülasə: Bu məqalədə yerli idarəetmə orqanlarının Azərbaycanda iqtisadi artıma təsiri araşdırılır. Tədqiqat Azərbaycanda yerli özünüidarəetmə orqanlarının və onların strukturlarının iqtisadi rolunu təhlil edir. Ədəbiyyat icmalı əvvəlki tədqiqatların nəticələrini sintez etməklə Azərbaycan nümunəsindəki boşluqları müəyyən edir. Material və müzakirə bölməsində toplanmış məlumatların təhlilini təqdim etməklə yerli özünüidarəetmə orqanlarının iqtisadi artıma təsirləri ətraflı müzakirə olunur. Bu fəsildə yerli özünüidarəetmə orqanlarının uğurları və problemlərinə diqqət yetirməklə strateji əhəmiyyət kəsb edən məsələlər vurğulanır. Nəticələr və tövsiyələr bölməsi Azərbaycanda yerli hökumətlərin iqtisadi artıma töhfələrini qiymətləndirir və potensialın artırılması, şəffaflığın artırılması və yerli iqtisadiyyatın gücləndirilməsi kimi strateji tövsiyələr təklif edir. Bu məqalə iqtisadi artım proseslərində yerli özünüidarəetmə orqanlarının rolunu vurğulayaraq Azərbaycan təmsalında konkret qiymətləndirmə təqdim etmək məqsədi daşıyır. Yerli hökumət orqanlarının iqtisadi artıma təsirlərini anlamaq istəyən tədqiqatçılar üçün mühüm istinad mənbəyi ola bilər.

Açar sözlər: İqtisadi artım, Azərbaycan, məhsuldarlıq, strateji tövsiyələr.

Mövzunun aktuallığı. Yerli idarəetmə orqanlarının iqtisadi artıma təsiri bu gün getdikcə daha çox əhəmiyyət kəsb edir. Bu vəziyyət müasir cəmiyyətlərin və dövlət strukturlarının iqtisadi inkişaf proseslərində yerli özünüidarəetmə orqanlarının rolunun artdığını göstərir. Bu kontekstdə yerli özünüidarəetmə orqanlarının fəaliyyəti iqtisadi artım və sosial rifah baxımından həlledici ola bilər. (Alakbarov, U., Habibova, Z., & Rahimli, R. 2020)

Tədqiqatın məqsədi. Bu tədqiqatın əsas məqsədi Azərbaycanda yerli idarəetmə orqanlarının iqtisadi artıma töhfələrini anlamaq və təhlil etməkdir. Yerli hökumətlərin iqtisadi artıma təsirinə onların səmərəliliyini və həyata keçirdikləri strategiyaları müəyyən etməklə daha yaxşı başa düşmək olar. Bu kontekstdə araşdırmanın əsas məqsədi yerli özünüidarəetmə orqanlarının iqtisadi artıma töhfələrini konkret məlumatlarla ortaya çıxarmaqdır. (oğlu Hasanov, R. M. 2009)

Tədqiqat obyektı. Bu tədqiqat Azərbaycanda iqtisadi artım proseslərində yerli özünüidarəetmə orqanlarının strukturunu, funksiyalarını və rollarını araşdırmaq məqsədi daşıyır. Tədqiqat çərçivəsində yerli özünüidarəetmə orqanlarının hansı sahələrdə təsirli olduğu, hansı siyasətləri izlədiyi və bu siyasətlərin iqtisadi artımda necə əks olunduğu müzakirə ediləcək. (Gasimzade, M. 2022)

Tədqiqat metodları. Tədqiqatın əsas tədqiqat metodu keyfiyyət və kəmiyyət məlumat toplama üsullarını birləşdirməklə həyata keçirilən qarışıq metoddur. Ədəbiyyatın təhlili, mövcud tədqiqatların sintezi və sahə tədqiqatları nəticəsində əldə edilən məlumatların təhlili bu tədqiqatın əsas metodologiyasını təşkil edəcəkdir. Bu üsullar yerli özünüidarəetmə orqanlarının Azərbaycanda iqtisadi artıma təsirinə hərtərəfli qiymətləndirmək məqsədi daşıyır. (Mikayilov, E. 2007)

Yerli hökumətlərin iqtisadi rolu. Yerli idarəetmə orqanları iqtisadi inkişafın əsas aktorları kimi mühüm rol oynayır. Bu orqanlar yerli iqtisadiyyatın inkişafını dəstəkləyən siyasət və strategiyaları həyata keçirməklə regional inkişafa töhfə verirlər. Yerli səviyyədə infrastruktur layihələrinin idarə

olunması, iş dünyası üçün əlverişli şəraitin yaradılması və yerli resurslardan səmərəli istifadə kimi sahələrdə həyata keçirilən fəaliyyətlər iqtisadi artıma təkan verir. (Gasimzade, M. 2022)

Yerli Hökumətin Səmərəliliyi. Yerli hökumətlərin iqtisadi artıma töhfəsi onların məhsuldarlıq səviyyələri ilə birbaşa bağlıdır. Səmərəli şəkildə idarə olunan yerli hökumətlər resurslardan səmərəli istifadə etməklə xidmətləri təkmilləşdirir və iqtisadi artımı dəstəkləyir. Yerli özünüidarəetmə orqanlarının idarəetmədə effektivliyi onların səmərəliliyini artırmaq məqsədi ilə şəffaflıq, hesabatlılıq və iştirak kimi amillərlə qiymətləndirilir. (Alakbarov, U., Habibova, Z., & Rahimli, R. 2020)

Azərbaycanda yerli özünüidarə orqanlarının strukturu. Azərbaycanada yerli özünüidarəetmə orqanları ölkənin coğrafi və mədəni fərqlərini nəzərə alaraq çoxşaxəli struktura malikdir. Bələdiyyələrin əyalət və regional səviyyələrdə müxtəlif məsuliyyət sahələri var. Bundan əlavə, Azərbaycanada yerli özünüidarəetmələrin iqtisadi artıma təsiri ilə bağlı siyasət və strategiyaların necə formalaşdığı və bu struktur çərçivəsində necə həyata keçirildiyi mühüm tədqiqat sahəsinə təşkil edir. Qaydalar və təcrübələr iqtisadi inkişafın uğur və problemlərinin aşkar edilməsində mühüm rol oynayır. (Hajiyev, N. 2020)

Məhsuldarlıq və İqtisadi İnkişaf Strategiyaları. Azərbaycanada yerli özünüidarəetmə orqanlarında həyata keçirilən strategiyalar. Azərbaycanada yerli hökumətlər iqtisadi artımı dəstəkləmək və səmərəliliyi artırmaq üçün müxtəlif strategiyalar hazırlayıblar. Bu strategiyalara diqqətin yerli iqtisadiyyatı şaxələndirəcək infrastruktur layihələrinə yönəldilməsi, iş dünyası üçün uyğun biznes mühitinin yaradılması səyləri və yerli resurslardan davamlı istifadəni təmin etmək üçün müxtəlif stimullar daxildir. Bundan əlavə, yerli özünüidarəetmə orqanlarının davamlı inkişaf məqsədlərinə uyğun olaraq strateji planlaşdırma apararaq iqtisadi artıma töhfə vermək səyləri də müşahidə olunur. (Yusifli, E. 2013)

Ən Yaxşı Təcrübələr və Nümunə Layihələr. Azərbaycanada yerli özünüidarəetmə orqanları iqtisadi artımı dəstəkləmək üçün həyata keçirdikləri qabaqcıl təcrübə və nümunəvi layihələri ilə diqqəti cəlb edir. Bu layihələr arasında yerli biznes üçün təlim və dəstək proqramları, infrastrukturun inkişafı layihələri və davamlı kənd təsərrüfatı layihələri kimi müxtəlif sahələrdə uğur nümunələri var. Bu təcrübələr yerli iqtisadiyyatın gücləndirilməsi və sosial rifahın yüksəldilməsi istiqamətində konkret addımları əks etdirir. (Gasimzade, M. 2022)

Təlim və Bacarıqların Artırılması Tədqiqatları. Azərbaycanada yerli hökumətlər iqtisadi artıma töhfə vermək üçün təhsilə və potensialın gücləndirilməsinə önəm verirlər. Yerli hökumət işçiləri üçün təşkil edilən təlim proqramları effektiv idarəetmə və layihə idarəetmə bacarıqlarını gücləndirmək məqsədi daşıyır. Bundan əlavə, yerli əhali üçün sahibkarlıq təlimləri və kənd təsərrüfatı sektorunda fəaliyyət göstərənlər üçün texniki dəstək proqramları iqtisadi artımı dəstəkləmək üçün potensialın artırılması səylərinə nümunədir. Bu təlim və inkişaf səyləri yerli hökumətlərin səmərəliliyini artırmaqla iqtisadi artıma daha effektiv töhfə verməyə kömək edir. (Fakhri, H., Mikayilov, J., & Aliyev, K. 2016)

Materiallar və müzakirələr. Bu bölmədə Azərbaycanada yerli özünüidarəetmə orqanlarının iqtisadi artıma təsirini qiymətləndirmək üçün istifadə olunan materiallar və bu materiallar əsasında aparılan müzakirələr daxildir.

Toplanmış məlumatlar ədəbiyyat araşdırması və yerli hökumətlərin fəaliyyətini qiymətləndirmək üçün istifadə edilən statistik məlumatlar kimi müxtəlif mənbələrdən əldə edilmişdir. Bu materiallar yerli hökumətlərin iqtisadi artıma töhfələrini kəmiyyət və keyfiyyətə təhlil etmək üçün istifadə edilmişdir.

Tədqiqat prosesi zamanı əldə edilən məlumatlar əsasında belə qənaətə gəlinib ki, Azərbaycanada yerli özünüidarəetmə orqanları iqtisadi artıma müsbət təsir göstərir. Bu təsirin bir neçə əsas sürücüsünə davamlı inkişaf strategiyalarını qəbul edən, yerli biznesləri dəstəkləyən və infrastruktur layihələrini effektiv idarə edən yerli hökumətlər daxildir.

Materialların araşdırılması zamanı Azərbaycanada yerli özünüidarəetmə orqanlarının iqtisadi artıma töhfəsinin müəyyən edilməsində və ölçülməsində çətinliklər də müşahidə olunub. Bu çətinliklərə məlumat çatışmazlığı, resurslardan səmərəli istifadə ilə bağlı şəffaflıq problemləri və yerli hökumətlərin iqtisadi strategiyalarının qeyri-adekvat müəyyənləşdirilməsi kimi amillər daxildir.

Müzakirə bölməsi nəticələrin icmalını təqdim edir. Azərbaycanda yerli özünüidarəetmə orqanlarının iqtisadi artıma təsiri ilə bağlı bu araşdırma yerli hökumətlərin dayanıqlı inkişaf məqsədlərinə nail olunmasında oynadığı rolu başa düşmək üçün vacibdir. Nəticələr yerli hökumətlərin iqtisadi artıma töhfələrini gücləndirmək və gələcək strategiyaları müəyyən etmək üçün qərar qəbul edənlər üçün mühüm bələdçidir.

Nəticə

Bu tədqiqat Azərbaycanda yerli özünüidarəetmə orqanlarının iqtisadi artıma təsirlərini ətraflı şəkildə araşdırmaq məqsədi daşıyırdı. Təhlillər və tapıntılar göstərdi ki, yerli özünüidarəetmə orqanları iqtisadi artıma müsbət töhfə vermək üçün əhəmiyyətli potensiala malikdir.

Azərbaycanda yerli özünüidarəetmə orqanları tərəfindən həyata keçirilən strategiyalar xüsusilə yerli iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi, infrastruktur layihələrinin səmərəli idarə edilməsi və iş dünyası üçün uyğun mühitin yaradılması kimi sahələrə diqqət yetirir. Bu strategiyalar yerli səviyyədə davamlı inkişaf məqsədlərinə nail olmaq üçün səyləri dəstəkləyir.

Təlim və bacarıqların artırılması üzrə tədqiqatlar yerli özünüidarəetmə orqanlarının səmərəliliyini artırmaq və iqtisadi artıma daha effektiv töhfə vermək üçün mühüm vasitə kimi önə çıxır. Bu tədqiqatlar yerli özünüidarəetmə orqanları əməkdaşlarının və cəmiyyətin iqtisadi proseslərdə daha səmərəli iştirakını təmin etməklə yerli iqtisadiyyatın güclənməsinə mühüm dəstək verir.

Tədqiqatın nəticələrinə baxmayaraq, yerli özünüidarəetmələrin iqtisadi artıma təsiri ilə bağlı müəyyən edilmiş strategiya və siyasətlərin daha səmərəli həyata keçirilməsi üçün müxtəlif çətinliklərin aradan qaldırılmasına ehtiyac olduğu görünür. Məlumat çatışmazlığı, şəffaflıq problemləri və yerli iqtisadiyyatın prioritet sahələrinin müəyyən edilməsində çətinliklər bu çətinliklərdəndir.

Azərbaycanda yerli özünüidarəetmə orqanlarının iqtisadi artıma töhfə verməkdə üzləşdiyi uğur və çətinliklər göstərir ki, bu sahədə daha çox iş və strateji tədbirlərə ehtiyac var. Bu araşdırma yerli hökumətlərin iqtisadi artıma təsirini anlamaq və gələcək strategiyaları müəyyən etmək üçün mühüm əsas yaratmaqla bu sahədə tədqiqatlara töhfə vermək məqsədi daşıyır.

Ə D Ə B İ Y Y A T

1. Alakbarov, U., Habibova, Z., & Rahimli, R. (2020). The Role of Human Resources in Comprehensive Regional Sustainable Development: The Case of Azerbaijan. *International Journal of Economics and Financial Issues*, 10(3), 79.
2. Fakhri, H., Mikayilov, J., & Aliyev, K. (2016). Impact of Fiscal Decentralization on Non-Oil Economic Growth in a Resource-Rich Economy.
3. Hasanov, F., Mikayilov, C., Yusifov, S., & Aliyev, K. (2016). Impact of Fiscal Decentralization on Non-Oil Economic Growth in a Resource-Rich Economy. *Eurasian Journal of Business and Economics*, 9(17), 87-108.
4. Gasimzade, M. (2022). AN ALTERNATIVE LOCAL GOVERNMENT (Doctoral dissertation, Central European University).
5. Hajiyev, N. (2020). PROBLEMS IN INCREASING OF EFFICIENCY OF THE COMPETITION POLICY (THE CASE OF AZERBAIJAN). *Economic and Social Development: Book of Proceedings*, 4, 251-261.
6. Mikayilov, E. (2007). Intergovernmental fiscal transfers in Azerbaijan: role of tax-sharing in local government financing. *Economic Research Center, Central European Initiative*.
7. Hasanov, R. M. (2009). Social capital, civic engagement and the performance of local self-government in Azerbaijan. *Nationalities Papers*, 37(1), 89-114.
8. Yusifli, E. (2013). Impediments to effective decentralization in Azerbaijan: The problem of competencies and resources in local selfgovernment (Doctoral dissertation, Duquesne University).

УДК 338.1

**Эффективность и экономический рост органов местного управления: пример
Азербайджана****Тагиев А. А.**

Резюме: В данной статье рассматривается влияние органов местного самоуправления на экономический рост в Азербайджане. В исследовании анализируется экономическая роль местных органов власти и их структур в Азербайджане. Обзор литературы выявляет пробелы в случае Азербайджана путем синтеза результатов предыдущих исследований. В разделе материалов и дискуссий подробно обсуждается влияние органов местного самоуправления на экономический рост путем представления анализа собранных данных. В этой главе подчеркиваются вопросы стратегического значения, фокусируясь на успехах и проблемах местных органов власти. В разделе «Результаты и рекомендации» оценивается вклад местных органов власти в Азербайджане в экономический рост и предлагаются стратегические рекомендации, такие как наращивание потенциала, повышение прозрачности и укрепление местной экономики. Целью данной статьи является представить конкретную оценку на примере Азербайджана, подчеркнув роль местных органов власти в процессах экономического роста. Это может быть важным справочным источником для исследователей, которые хотят понять влияние органов местного самоуправления на экономический рост.

Ключевые слова: Экономический рост, Азербайджан, производительность, стратегические рекомендации.

UDC 338.1

Efficiency and economic growth of local government bodies: example of Azerbaijan**Taghiyev A. A.**

Summary. This article examines the effects of local government bodies on economic growth in Azerbaijan. The research analyzes the economic role of local governments and their structures in Azerbaijan. The literature review identifies gaps in the Azerbaijani case by synthesizing findings from previous studies. The material and discussion section discusses in detail the effects of local governments on economic growth by presenting the analysis of the collected data. This chapter emphasizes issues of strategic importance by focusing on the successes and challenges of local governments. The results and recommendations section evaluates the contributions of local governments in Azerbaijan to economic growth and offers strategic recommendations such as capacity building, increasing transparency and strengthening the local economy. This article aims to present a concrete evaluation in the case of Azerbaijan, emphasizing the role of local governments in economic growth processes. It can be an important reference source for researchers who want to understand the effects of local government bodies on economic growth.

Keywords: Economic growth, Azerbaijan, productivity, strategic recommendations.

Redaksiyaya daxilolma: 10.09.2023

Çapa qəbul olunma: 15.12.2023

